

Svea Hovrätt

2017-07-25

Inges till:

Mark- och Miljödomstolen

Box 1104

131 26 Nacka strand

Överklagande av Mark- och Miljödomstolens dom i Mål nr P 1535-17

Vi är minst sagt förvånade över Länsstyrelsens och Mark- och miljödomstolens beslut. Stockholms Sjögård har verkat som miljöorganisation sedan starten och dessutom verkat som expertinstans i Länsstyrelsens arbete med miljön inom Kungliga Nationalstadsparken. Det råder heller inget tvivel om att Stockholms Sjögård enligt gällande lagstiftning, rättspraxis och Århuskonventionen uppfyller alla krav för rätt att klaga.

Vi åberopar tidigare skäl som redovisas nedan samt bilägger dessa förtecknade exempel ur levande livet på konkret arbete med miljöfrågor inom Stockholms Sjögårds område:

1. Referat konvent 2008 hållet på Vasamuseet i närvaro av HM Konungen.
2. Remissvar Regional utvecklingsplan (RUFs).
3. Verksamhetsråd Beckholmen bildas av Stockholms Sjögård.
4. Minnesanteckningar 8 juni (exempel från arbete med att förbereda sanering av Beckholmen).
5. Minnesanteckningar 26 juni (exempel från arbete med att förbereda sanering av Beckholmen).
6. Rapport från Plan- och miljögruppen Beckholmen.
7. Program obligatorisk miljökonferens Beckholmen.
8. Minnesanteckningar verksamhetsråd Beckholmen 9 september 2003.
9. Kallelse miljökonferens 2010.
10. Upprop Miljöaspekter.
11. Information till myndigheter om Beckholmens fortsättning efter sanering.
12. Miljöupprop Beckholmen.
13. Planförslag från Stockholms Sjögård – Beckholmen.
14. Miljökonferens oktober 2012.
15. Miljöhandbok Beckholmen och Nya Djurgårdsvarvet.

Vi kan framlägga säkert ytterligare ett 50-tal dokument som både visar på nit och redlighet inom miljöområdet. Allt detta är synnerligen känt av både Länsstyrelse, Stockholms Stad, Landsting och andra berörda myndigheter och aktörer!

Tidigare angiven bakgrund och angivna skäl

Länsstyrelsen har i en generell och mer svepande skrivning om ett antal föreningar där Stockholms Sjögård ingår sagt att: *"Länsstyrelsen finner att vissa av ovanstående föreningar enligt sina stadgar delvis har som ändamål att tillvarata miljö på olika sätt och då främst kulturmiljö. Enligt Länsstyrelsens mening synes dock ingen av föreningarna vara att anse som en sådan miljöorganisation som har som sitt huvudsakliga ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen. Föreningarna är därför inte heller på denna grund berättigade att klaga."*

I en generell betraktelse så har alltså Länsstyrelsen infört ett nytt rekvisit i lagstiftning och i Århuskonventionen som innebär att föreningar som värnar naturskydds- och miljöskyddsintressen också ska ägna sig åt enfald. Det finns ingenstans i vare sig konvention, lagstiftning eller praxis angivet att föreningar inte får ha över- eller underliggande intressen i kombination med de intressen som är i harmoni med Århuskonventionen. Tvärtom visar både verklighet och rättspraxis att utökade intresseområden inte är hinder för klagorätt. De flesta fall som har prövats avser också föreningar som har en yttre ram i sitt intresseområde ofta av en geografisk begränsning eller annat huvudsyfte som fiske, jakt, kulturvård eller annat.

Vad gäller Stockholms Sjögård, i ett mer explicit avseende, framstår Länsstyrelsens beslut som ännu mer häpnadsväckande. Stockholms Sjögård har fungerat som en kraftfull och verksam kunskaps- och genomförandepartner i bland annat Länsstyrelsens vård- och utvecklingsplan för Kungliga Nationalstadsparken. Stockholms Sjögårds betydelse för denna del av i Miljöbalken fastställda Nationalstadspark kan inte underskattas och de bidrag Stockholms Sjögård gjort med avseende på naturskydds- eller miljöskyddsintressen är väsentliga. Även alster från Stockholms Sjögård finns med i litteraturförteckningen i vård och utvecklingsplanen: *"Taube, Gustaf. 2007. En maritim promenad i Stockholms Sjögård idag med framtidsvisioner"*. Inte minst det faktum att det område som omfattar Stockholms Sjögårds natur- och miljöskyddsintresse i planen har lånat sitt namn av föreningen – "Sjögården".

Vidare har Stockholms Sjögård aktivt deltagit i arbetet med att ta fram underlag och fungerat som en samlade kraft i den horisontella dialogen om den stora saneringen av Beckholmen. Här har Stockholms Sjögård i enlighet med föreningens stadgar hållit tre viktiga miljöseminarier med representanter för verksamhetsutövare, Länsstyrelse, Stockholms Stad, Stockholms hamnar med flera. Resultatet av detta stadgeenliga arbete blev bland annat en miljöhandbok för Beckholmen och Nya Djurgårdsvarvet och underlag för genomförande av sanering i relation till önskat resultat för de maritima näringarna och framtida miljöpåverkan. Här bidrog vi också till en utredning kring hantering av fraktioner i spol- och läckvatten i torrdocka. Stockholms Sjögård har också varit delaktiga till att ta

fram metoder för att eliminera fraktioner i luft vid blästring och målning i torrdoccka. Det kan beses på Stockholms Reparationsvarv som med Stockholms Sjögårds initiativ i ryggen i dag är en miljöcertifierad verksamhet och i vissa avseenden ett företag som räknas som föregångare för miljöanpassat varvsarbete.

Stockholms Sjögård har också under 2008 och 2009 hållit ett större konvent om miljöutvecklingen inom Sjögården. Länsstyrelsen deltog aktivt med representanter från miljöavdelning och även dåvarande landshövdingen höll ett anförande vid 2009 års konvent. Vid detta miljökonvent deltog även HM Konungen.

Det kan vare sig i gärning eller i stadgar råda något som helst tvivel om Stockholms Sjögårds status som miljöorganisation i enlighet med Århuskonventionen. Det förefaller dessutom märkligt att Länsstyrelsen i sitt aktiva miljöarbete har använt Stockholms Sjögård som en resurs men i detta fall diskvalificerar samma resurs. Vi föreställer oss att Länsstyrelsen i likhet med alla andra myndigheter ska ha gällande lagstiftning som ledstjärna och rättesnöre.

Vi finner det också anmärkningsvärt att ett projekt av en sådan betydelse som detta, inte enligt Länsstyrelsen ska belysas i enlighet med de rekvisit som gällande lagstiftning föreskriver och som också torde vara en viktig och tydlig markör för den breda allmänheten om vikten av att tydligt följa Århuskonventionens tydliga grund i förhållandet mellan myndigheter och medborgare i fråga om miljöinformation och inflytande på miljöbeslut.

Beskrivning av föreningen och hänvisning till praxis och lagrum

Stockholms Sjögård anser sig berättigad att klaga över detaljplan för Blasieholmsudden som sakägare, som klagorättigad enligt 13 kap 12 § PBL och enligt de rekvisit som regleras i 16 kap 12 och 13 §§ Miljöbalken samt enligt Århuskonventionen. Det råder heller inget tvivel om att Stockholms Sjögård i den dagliga och långsiktiga gärningen agerar som miljöorganisation. Det har också anmälts i vårt yttrande över granskning av samråd 2015-11-23.

Motiveringar

Stockholms Sjögård organiserar andra organisationer inom det område som vanligtvis benämns Sjögården. Sjögårdens område omfattar: Skepps- och Kastellholmen, Blasieholmen, Strandvägskajen - Maritima Djurgården med Galärvarvet, Nya Djurgårdsvarvet, Beckholmen, Rosenvik och Sjöhistoriska museet

Stockholms Sjögårds medlemmar är (förutom myndigheter):

Beckholmens Dockförening, Beckholmens vänförening, Besättningen Rydbergsgastarna, Briggen Tre Kronor AB, Båthistoriska Riksförbundet (BHRF), Djurgårdens hembygdsförening, Drottning Viktorias Örlogshem, Ekocharter Vattenlimousin AB, AB Endrärkten, European Travel Venture, Flaskskepparna,

Flottans män, Folkmusikhuset, Föreningen Briggen Tre Kronor, Föreningen Röda Lanternan, Föreningen för Sjöfartsmuseum i Stockholm, Föreningen M 20, Föreningen Sofia Linnea, Föreningen Östermalm, Gaff Yacht Society, Hotel Diplomat, Galärvarvets fartygssällskap, Isbrytaren St Eriks vänner, KSSS, Kungl Motorbåtsklubben, Kungliga Djurgårdens Förvaltning, Kungliga örlogsmannasällskapet, Mariningenjörföreningen, MGAB, MTB-veteranerna, Museiföreningen Sveriges Fritidsbåtar, Neptuni Orden, Nordens Ljus Galleri och Matsal, Nya Djurgårdsvarvet, Pille Repmakarn, Projekt S/S Orions vänner, Samfundet S:t Erik, Shamrocks vänner, Sjökapstens-Societet, Sjömannaföreningen, Sjöofficerssällskapet, Sjöskolan på Beckholmen, Skeppsholmens båtklubb, Skeppsholmens Folkhögskola, Skeppsholmsgården, Skeppsholmskåren, Stiftelsen Människan och havet, Stiftelsen s/y Ellen, Stiftelsen Skärgårdsbåten, Stiftelsen Solnaskutan, Stockholms Auktoriserade Guider, Stockholms Grosshandelssocietet, Stockholms Reparationsvarv AB, Stockholms Sjövarnskår, Stockholms Skeppsförening, Strömma Turism & Sjöfart AB, Strömstararna – Kanotklubben, Swedish Catamaran and Trimaran Sailors, Svenska Fyrsällskapet, Svensk Dykerihistorisk förening, Sällskapet af Chapman, Sällskapet Galärerna, Sällskapet Maritim Kultur, Sällskapet Skärgårdsbröderna, T121 Spica, Tackel & Tåg AB, Ubåtsklubben Sjöormen Ostkusten, Vasamuseets vänner, Wasahamnen, Ångfartygs Befälhavare Sällskapet.

Stockholms Sjögårds överklagande avser enbart de frågor som berör de maritima näringarna, det maritima kulturarvet och den maritima och marina miljön. Totalt omfattar våra medlemsorganisationer över hundratusen fysiska personer. Våra medlemmar berörs i allra högsta grad av detaljplanen. Stockholms Sjögårds klagorätt styrks av gällande rättspraxis:

Överklagbara domar eller beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet går honom eller henne emot enligt 16 kap. 12 § första stycket punkt 1 MB. HD uttalade i NJA 2004 s. 451 (I och II) att rätten att vara part och att överklaga ska tillkomma varje person som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den verksamhet för vilken tillstånd söks, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte är enbart teoretisk eller helt obetydlig.

Vidare får enligt 16 kap. 13 § MB överklagbara domar eller beslut m.m. överklagas av en ideell förening eller annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, inte är vinstdrivande, har bedrivit sin verksamhet i Sverige under minst tre år och har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd. Tidigare fanns ett krav på minst 2 000 medlemmar, men bestämmelsen justerades år 2010 efter att detta krav underkänts av EU-domstolen i ett förhandsavgörande, se C263/08, Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening.

Enligt Århuskonventionen, som både Sverige och Europeiska gemenskaperna tillträdde år 2005, har miljöorganisationer och enskilda rätt att få tillgång till miljöinformation, delta i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Konventionen bygger på en insikt om att miljöarbetet måste vara förankrat hos allmänheten och att det kan förbättras genom allmänhetens påverkan på myndigheter och beslutsfattare. Det förutsätter i sin tur att allmänheten har kunskap om tillståndet i

miljön och har kanaler för att medverka i beslut som har betydelse för miljön (prop. 2009/10:184 s. 57). Konventionens parter är skyldiga att säkerställa att myndigheter tillhandahåller miljöinformation till den som begär det. Allmänheten ska ges rätt att få information och vissa praktiska möjligheter att påverka ett beslut. Vidare ska den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt ha tillgång till rättslig prövning av miljöbeslut, se artikel 9 i konventionen. Med berörd allmänhet avses både enskilda och intresseföreningar.

För att leva upp till Århuskonventionens krav på tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor ska den nationella rätten så långt det är möjligt tolkas så att målen i artikel 9.3 i Århuskonventionen och målet att säkerställa ett effektivt domstolsskydd av rättigheterna enligt unionsrätten uppfylls, se EU-domstolens dom i mål C240/09, Lesoochranárske zoskupenie VLK.

Om en organisation svarar mot de uppställda kriterierna i 16 kap. 13 §, har den rätt att överklaga. Om den däremot inte svarar mot kriterierna, får det göras en bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Kriterierna får alltså aldrig ses isolerade från det bakomliggande syftet, nämligen att fastställa om organisationen är verksam på ett sådant sätt att den kan anses representera allmänheten, närmast för att bevaka allmänna naturskydds- eller miljöskyddsintressen. Därför får kriterierna ses som hållpunkter för bedömningen, inte som krav av självständig betydelse som i sig kan utesluta en rätt att överklaga. En sådan rätt för organisationerna att överklaga ligger väl i linje med MKB-direktivets ändamål.

Organisationers rätt att överklaga enligt gällande praxis, vid omständigheter som kan liknas med Stockholms Sjögårds förhållande till Stadsbyggnadskontoret och Länsstyrelsen, styrks också bland annat av följande rättsfall:

MÖD 2014:30

”Miljöorganisationers rätt att överklaga-----Länsstyrelsen har i egenskap av tillsynsmyndighet beslutat att inte vidta några åtgärder med anledning av en begäran från Älvräddarnas Samorganisation. Mark- och miljööverdomstolen har funnit att beslutet att inte ingripa är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i den s.k. Århuskonventionen och som därmed ska kunna bli föremål för rättslig prövning. Domstolen har i enlighet med i domen redovisad praxis ansett att 16 kap. 13 § miljöbalken ska tolkas på ett sätt som stämmer överens med både artikel 9.3 i konventionen och unionsrätten. Eftersom målet även innefattat en fråga om tillstånd till vattenverksamhet har det vid en sådan tolkning varit möjligt att se det överklagade beslutet som ett beslut som omfattas av 16 kap. 13 §. Älvräddarnas samorganisation har därmed konstaterats ha rätt att överklaga det aktuella beslutet.”

MÖD 2012:47

”Miljöorganisationers rätt att överklaga ----- Mark- och miljööverdomstolen har funnit att ett beslut om föreläggande om skyddsåtgärder som meddelats med stöd av miljöbalken är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i den s.k. Århuskonventionen och som därmed ska kunna bli föremål för prövning. Domstolen har med stöd av EU-domstolens dom i mål nr C-240/09 ansett att en tolkning av

16 kap. 13 § miljöbalken som stämmer överens med både artikel 9.3 och unionsrätten ska göras. Eftersom målet även innefattat en fråga om dispens från artskyddsförordningen har det vid en sådan tolkning varit möjligt att se det överklagade beslutet som ett beslut som omfattas av 16 kap. 13 §. Naturskyddsföreningen har därmed konstaterats ha rätt att överklaga det aktuella beslutet."

MÖD 2012:48

"Miljöorganisationers rätt att överklaga ----- Mark- och miljööverdomstolen har funnit att ett beslut i ett anmälningsärende enligt miljöbalken är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i den s.k. Århuskonventionen och som därmed ska kunna bli föremål för prövning. Domstolen har med stöd av EU-domstolens dom i mål nr C-240/09 ansett att en tolkning av 16 kap. 13 § miljöbalken som stämmer överens med både artikel 9.3 och unionsrätten ska göras. Eftersom målet även innefattat en fråga om tillstånd enligt Natura 2000-reglerna har det vid en sådan tolkning varit möjligt att se det överklagade beslutet som ett beslut som omfattas av 16 kap. 13 §. Naturskyddsföreningen har därmed konstaterats ha rätt att överklaga det aktuella beslutet."

MÖD 2015:17

"Fråga om miljöorganisationers klagerätt-----En miljönämnd beslutade att godta en anmälan om anläggande och drift av tre vindkraftverk och förelade verksamhetsutövaren att vidta vissa försiktighetsåtgärder. Mark- och miljööverdomstolen har funnit dels att Ornitologiska Klubben Örebro, som överklagat nämndens beslut, är en sådan miljöorganisation som anges i 16 kap. 13 § miljöbalken, dels att nämndens beslut omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen och att 16 kap. 13 § miljöbalken, i likhet med domstolens tidigare praxis, därmed ska tolkas konventionsenligt. Då det vid prövningen uppkommit frågor som aktualiserat en tillämpning av bestämmelserna i artskyddsförordningen och därmed också en bedömning av frågan om artskyddsdispens har nämndens beslut ansetts omfattas av 16 kap. 13 § miljöbalken. Ornitologiska Klubben Örebro har därmed tillerkänts rätt att överklaga nämndens beslut."

MÖD 2015:17 är speciellt intressant eftersom en ornitologisk förening i likhet med Stockholms Sjögård inte bedriver den enfald som Länsstyrelsen i Stockholms län ser som rekvisit. Marina miljöer och vatten kan inte ses på annat sätt än lika natur- eller miljönära som fåglar.

Det råder inget tvivel om att Stockholms Sjögård som organisation och dess medlemmar som verksamhetsutövare inom det maritima klustret i Stockholm berörs av detaljplanen och att de synpunkter som framförs och som kan vara skäl till förändringar av planen för att bättre ta hänsyn till den maritima och marina miljön samt de maritima verksamheterna och det maritima kulturarvet måste ses som underlag i en planprocess som uppfyller miljöbalkens, plan- och bygglagens och kulturminneslagens rekvisit.

Det råder heller inget tvivel om att Stockholms Sjögård enligt gällande lagstiftning, rättspraxis och Århuskonventionen uppfyller alla krav för rätt att klaga.

Yrkande i överklagande av beslut om detaljplan för Nobel Center på Blasieholmen, del av Norrmalm 3:43, i stadsdelen Norrmalm, Stockholm. DP: 2013-00460.

Stockholms Sjögård yrkar att ovan nämnt beslut upphävs.

Stockholms Sjögård hemställer vidare:

... att ärendet remitteras till Riksantikvarieämbetet för bedömning av projektets effekter på kringliggande byggnadsminnen, stadsbilden samt stora förändringar i av hamnmiljön mot bakgrund av riksintresset för Stockholms innerstad med Djurgården.

... att Stockholms hamnar utreder påverkan på riksintresset Stockholms hamn och vidare konsekvenser för den lokala och regionala sjötrafiken samt i den händelse intrång i riksintresset kan bedömas göras också utreder hållbara alternativ för sjöfartens behov.

... att Länsstyrelsen speciellt utreder gränsytan och påverkan av rekvisiten för Miljöbalkens bestämmelser om Kungliga Nationalstadsparken speciellt i perspektivet av de tillkommande och tänkbara krav kring uppförandet av ett Nobelcenter som exempelvis ges vid handen i motion och Tjänsteutlåtande från Exploateringskontoret angående parkeringshus på Skeppsholmen 2016-0415 Dnr E2016-00863.

... att Länsstyrelsen granskar planprocessens genomförande med avseende på rekvisiten i Plan- och Bygglagen och uppdraget att skapa ett komplett beslutsunderlag för politiska beslut med nedanstående motivering som underlag och även eventuellt andra tillkommande beslut som inte funnits framme för allmänhetens bedömande och politiska beslut som exempelvis ovanstående exempel.

... att Länsstyrelsen uppdrar till kulturvårdande myndigheter som Riksantikvarieämbetet och Statens maritima museer att göra en mer komplett bedömning av påverkan på fornlämningar och fornfynd enligt Kulturmiljölagen.

... att Länsstyrelsen granskar miljökonsekvensbeskrivningen och återremitterar denna till Stockholms Stadsbyggnadskontor för att ta fram ett realistiskt så kallat nollalternativ där Blasieholmsudden beskrivs utifrån en alternativ utveckling där skärgårdstrafiken och den lokala sjötrafiken ges en trolig och tänkbar betydande roll i utvecklingen av Blasieholmsudden som ett besöksmål och som en viktig länk i utveckling av miljöanpassade transporter och starka besöksmål inom regionen.

... att Länsstyrelsen granskar den beslutande processen i relation till rekvisiten i Plan- och Bygglagen samt den underliggande Århuskonventionen i perspektivet av att beslut om att anta planen fattas trots att en övervägande majoritet av sakägare, kulturvårdande myndigheter och allmänhet i yttranden avstyrkt planen samt att Länsstyrelsen i den händelse man finner beslutsprocessen som klandervärd låter Förvaltningsrätten avgöra ärendet.

Motiveringar till yrkanden

Stockholms Sjögård har som många andra sakägare, miljöorganisationer och allmänhet lämnat synpunkter och förslag i samrådsprocessen. Plan- och Bygglagen innehåller rekvisit om att medborgarinflytandet ska vara stort. I lagens förarbeten anger man specifikt vikten av öppenhet och utarbetandet av korrekt beslutsunderlag.

Förarbeten till PBL Prop 1985/86: "Medborgarinflytandet förbättras. Vid planläggning skall genom information och debatt eftersträvas ett så fullständigt beslutsunderlag som möjligt för de politiska organen. Alla boende som berörs av en plan eller ett beslut om tillstånd skall, liksom hyresgästernas organisationer, ha samma ställning som sakägarna."

Det återspeglar sig i Plan- och Bygglagen på många punkter bland annat i:

5 kap 12 §: *Samrådet ska syfta till att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.*

Det betyder i klartext att beredning av samrådsunderlag och yttranden ska ge en rättvisande bild av planen och samrådets resultat. Där torde det även vara av betydelse att yttranden också viktas i relation till det sätt planen påverkar sakägare och allmänhet.

Den plansammanställning som presenterats beslutsfattande folkvalda instanser återspeglar inte resultatet av samrådet.

Det kan exemplifieras på många sätt. Bland annat har man viktat yttranden i relation till antalet inkomna yttranden. Det får exempelvis till resultat att det enligt sammanställningen är 8 % procent som är oroliga för sjöfarten. Viktningar av denna karaktär måste sättas i relation till yttrandets bas (vem yttrandet kommer från och vilka intressen denne företräder). Omvandlar man denna siffra till andel av befolkning eller yttrandeinstans eller reell påverkan av fysiska verksamheter så torde en avgörande majoritet av dem som yttrat sig vara oroliga för sjöfarten.

Vidare står i sammanställningen och beslutsunderlaget att: *"Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller påverkan på kulturmiljövärden och stadsbild, främst med avseende på byggnadens storlek."*

Detta påstående är inte korrekt och styrks inte av fakta i de yttranden som lämnats. Till och med stadens egna kulturvårdande instanser ser negativt på det aktuella detaljplaneförslaget.

Stadsbyggnadskontoret har brustit i objektivitet och förmåga att skapa en korrekt bild av samrådets resultat.

Lagstiftningen har inte kommit till för att manipuleras utan för att följas. Plan- och Bygglagen är ett uttryck för "vardagsdemokrati" och viktig hänsyn till andra intressen än exploitörens. Vad vi än tycker i sakfrågan - måste vi alla agera på ett sätt som främjar den lokala demokratin och tar hänsyn till andra riksintressen.

Miljöbalken och dess påverkan på planen.

Vid förarbeten till den gällande Miljöbalken så implementerades också rekvisiten i Århuskonventionen. Århuskonventionen omfattar:

- **Rätten till information från offentliga myndigheter,**
- **Rätten att delta i beslutsprocesser och**
- **Rätten till rättslig prövning.**

Plan- och Bygglagens hänvisning till Miljöbalken i fråga om intrång i Riksintressen är uppenbar på Blasieholmsudden:

Miljöbalken 3 kap 1 §: Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

10 § Om ett område enligt 5-8 §§ är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, skall företråde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt...

Stockholms Hamnar och Skärgårdstrafiken är riksintressen. Det framgår även i Stockholms Hamnars yttrande. Man ställer sig inte negativ till ett Nobelcenter men understryker att hamnen som Riksintresse inte får påverkas.

Skärgårdstrafiken är också ett viktigt inslag i stockholmsbilden och utrustningskajen på Blasieholmen skapar atmosfär och bidrar till att tydliggöra vår levande historia. Kapaciteten på Blasieholmen är en viktig förutsättning för transporter till skärgården och också de lokala sjötransporter som sker på Stockholms inre vatten och inom Stockholms hamn.

Miljöbalkens bestämmelser om nationalstadsparken påverkar också exploateringen av Blasieholmsudden som utgör gränssnittet till Kungliga Nationalstadsparken. Blasieholmsudden hör bebyggelsemässigt till Nationalstadsparken och eventuellt tillkommande byggnader skall anpassas till Nationalstadsparkens bebyggelsekaraktär. Även verksamheterna ska spegla Kungliga Nationalstadsparkens väsen och i denna del av parken harmoniera med det område som definieras som Sjögården i Länsstyrelsens Utvecklingsplan.

Uppförandet av ett Nobelcenter kommer också att menligt påverka Skeppsholmen, sannolikt med krav på utökade parkeringsplatser och kraftigt störande trafik i denna känsliga och synnerligen attraktiva publika och skyddade miljö. Det framkommer även i det underlag som presenterats om trafikutveckling.

Planunderlag och resultat av samråd innehåller inte bedömningar eller avspeglar yttranden som kan anses vara korrekta eller hållbara i relation till rekvisiten i Miljöbalkens kap 3. Det ligger både i tillsynsmyndigheters intresse och i exploitörens intresse att detta hanteras på ett korrekt sätt. Samrådet bör alltså även i detta avseende göras om med ett bättre underlag och med en

sammanställning som ger beslutsfattare ett beslutsunderlag som motsvarar kraven från lagstiftning och politisk hederlighet.

Miljöbalken 6 kap: Miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag (även PBL 3, 4 kap).

Miljökonsekvensbeskrivningen är i stora stycken bristfällig. Enlig planunderlaget så har det funnits vissa verksamheter som kan ha genererat markföroreningar, bland annat en bensinstation. Det kan vara på plats att erinra om att 1555 flyttade Flottans Skeppsgård till Kävlingen (Blasieholmen). Här byggdes och underhölls flottans krigsfartyg. Här byggdes bland annat Regalskeppet Vasa. Skeppsbyggnad och underhåll innebär stor användning av tjära och beck och sannolikt också tjärförädling - tjärkok. Brännförgyllning och färger som cinnoberrött och mönja innehåller både kvicksilver och bly.

Vi vet också från renoveringen av Strömkajen att uttjänta pråmar och skepp använts för utfyllnad av området. Det gäller inte minst utfyllnaden av gamla Sillhovet och just det område som nu benämns Blasieholmsudden.

I Stockholm har vi färsk erfarenheter från liknande markområden. Saneringen av Beckholmen kostade i runda tal 200 miljoner kronor och då sanerade man bara till vattennivå.

Det är med till visshet gränsande sannolikhet att området med utfyllnad kommer att innehålla stora mängder av polycykliska aromatiska kolväten, kvicksilver och bly. Även om schaktning naturligt kommer att avlägsna dessa massor så måste de antingen renas eller deponeras. Dessutom kommer det att läcka föroreningar ut i kringliggande vattenområde.

Att i planunderlaget skriva att: - *"risken för människors hälsa med planerad verksamhet bedöms som låg"* – kan inte ses som seriöst och kan inte bygga på erfarenhet och kunskap.

Miljökonsekvensbeskrivningen skall redovisa ett nollalternativ, d.v.s. en beskrivning av konsekvenserna om planen inte genomförs. Det nollalternativ som redovisas är att området behålls så som det ser ut i dag. Nollalternativet bör istället spegla en trolig utveckling av miljön för det fall planen inte genomförs (se t.ex. Boverkets skrift "Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen, 2006, s 30). Det är inte minst viktigt för att motverka vanvård och långsam förstörelse av kulturmiljöer som ett incitament eller argument för att riva dessa. Det har Stockholm fått nog av.

Ett troligt alternativ om detaljplanen inte genomförs är att området genomgår en allmän upprustning och att det finns en levande maritim verksamhet längs kajerna och att byggnaderna får en maritim och publik användning. Stockholms Sjögård och andra har påtalat betydelsen av att utveckla skärgårdstrafikens behov genom att knyta samma Strömkajen och Nybrokajerna med Blasieholmsudden som ett samlande område.

Kravet på redovisning av rimliga alternativ i miljökonsekvensbeskrivningen är därmed inte uppfyllt.

På flera ställen anføres att hamnmiljön på Blasieholmsudden historiskt sett har haft en relativt liten betydelse. Beskrivningen används för att felaktigt förminska planens negativa påverkan på riksintresset. Det finns inget stöd för den uppfattningen i vare sig underlag eller verklighet.

Blasieholmsudden har varit och är av stor betydelse för Stockholm som sjöfartsstad. Besök gärna området när som helst på dygnet! Dessa faktabaserade synpunkter framkommer i flera av de yttranden som ingivits och dessutom från synnerligen påverkade sakägare. I sammanställning eller beslutsunderlag har ingen som helst hänsyn tagits till dessa fakta. Hur ska politiker kunna fatta rätt beslut om beslutsunderlaget inte innehåller sakägares konkreta, förnuftiga och faktabaserade synpunkter. Det föreligger tydliga incitament för att planen även med avseende på miljökonsekvensbeskrivning måste göras om och att sammanställningen av yttranden som inkommit under samråd ska ställas under annan kontroll för att spegla det faktiska resultatet.

Planen i relation till Kulturmiljölagen

Kulturmiljölagen 2 kap. Fornminnen - Fornlämningar och fornfynd

1 § Fornlämningar är skyddade enligt denna lag.

Fornlämningar är följande lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna:

7. färdvägar och broar, hamnanläggningar, vårdkasar, vägmärken, sjömärken och likartade anläggningar för samfärdsel samt gränsmärken och labyrinter, och

8. fartygslämningar.

Planen eller sammanställningen av samrådet innehåller inga delar om undersökning av kulturhistoriska värden i relation till rekvisiten i Kulturmiljölagen. Oomtvistad erfarenhet och kunskap om Stockholms kulturlager visar entydigt på att Blasieholmsuddens fyllnadsmassor vid Sillhovet och Käpplingen innehåller sannolika arkeologiska fynd som skulle berika och utveckla vår kunskap om det forntida Stockholm. Här finns fartygslämningar, lämningar efter handel och varvsverksamhet och en till forna tider kopplad nu levande maritim kultur, bland annat representerad av dagens verksamhet.

Det föreligger tydliga incitament för att planen även med avseende på Kulturmiljölagen måste göras om och att sammanställningen av yttranden som inkommit under samråd ska ställas under annan kontroll för att spegla det faktiska resultatet.

Regionens ekonomi är beroende av sjöfarten

Stockholm är en stad byggd på vatten. Sjöfartens betydelse kan absolut inte överskattas - varken för rekreation eller för varu- och persontransporter. En stor del av den inkommande turismen bygger på de värden som Stockholm har med sina vatten och broar, liksom för att många personer ska kunna komma sjövägen till vår huvudstad.

Skärgårdstrafiken är en del av vår lokaltrafik

Skärgårdstrafiken är en del av Stockholms lokaltrafik med daglig trafik året om. Enbart Waxholmsbolaget transporterar över 4 miljoner passagerare och 7 000 ton gods per år.

Ungefär 2,5 miljoner passagerare väljer varje år att ta båtarna till Djurgården och Fjäderholmarna. Öarna i Mälaren och skärgården lockar mer än en miljon resenärer.

Fristående operatörer som Strömma Turism & Sjöfart, Ressel med flera svarar också för en ansenlig mängd passagerare.

Nybrokajen och Museikajen på Blasieholmen är en förutsättning för en utveckling som främjar Skärgårdstrafiken och turistnäringen. I ett övergripande ekonomiskt perspektiv och då inte minst vad avser intäkter till staden och dess näringsidkare måste ett Nobelcenter på Blasieholmsudden framstå som en droppe i Atlanten i jämförelse.

Blasieholmsudden är en av få möjliga lokaliseringar för en utökad skärgårdstrafik och också den enda plats där man knyta samman befintliga kajlägen som Strömkajen och övriga kajer vid Nybroviken med väderskyddade utrymmen för skärgårdstrafikens passagerare, kontaktpunkt för skärgårdens näringsidkare och kulturhistorisk informationspunkt för Stockholms sjöfart och skärgårdstrafik. Bedömningar i perspektiv av konsekvenser för sjötrafiken eller påverkan på kulturmiljön är inte beskrivna på ett adekvat sätt i plan- och beslutsunderlaget till planen. Planen tar inte fram hållbara alternativ och den förutsätter att de stora ekonomiska följder uppförandet av ett Nobelcenter får i direkt och indirekt påverkan på andra verksamheter och sakägares egendom ska bäras av annan part än den som uppför Nobelcenter enligt beslutad plan.

*För Stockholms Sjögård
På uppdrag av
Gunnar Haeger
Ordförande*

*Olle Neckman
Handläggande ledamot*